

LR VALSTS KONTROLES VADĪBAS ZIŅOJUMS PAR 2008.GADA PĀRSKATU

1. Vispārēja informācija par iestādi

Latvijas Republikas Satversmes 87.pants nosaka, ka Valsts kontrole ir neatkarīga koleģiāla iestāde, un 88.pants paredz, ka Valsts kontroles iekārtu un kompetences nosaka sevišķs likums.

Valsts kontroles darbību reglamentē:

- Valsts kontroles likums (pieņemts Saeimā 2002.gada 9.maijā, grozījumi: 2004.gada 9.decembrī, 2005.gada 22.jūnijā un 2008.gada 12.decembrī);
- Valsts kontroles nolikums (apstiprināts Valsts kontroles padomes sēdē 2005.gada 3.oktobrī, grozījumi: 2005.gada 19.decembrī, 2007.gada 12.februārī 2007.gada 29.oktobrī, 2008.gada 17.martā un 18.jūlijā, 2009.gada 5.janvārī).

Saskaņā ar Valsts kontroles likumu Valsts kontrole ir neatkarīga koleģiāla augstākā revīzijas (audīta) iestāde Latvijā un ir pakļauta vienīgi likumam.

Valsts kontrole veic revīzijas atbilstoši Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem.

Valsts kontroles darbības mērķis ir, veicot finanšu, likumības un lietderības revīzijas, noskaidrot, vai valsts budžeta un pašvaldību budžetu līdzekļu, Eiropas Savienības un citu starptautisko organizāciju vai institūciju līdzekļu, kuri iekļauti valsts budžetā vai pašvaldību budžetos, izlietošana, kā arī rīcība ar valsts un pašvaldību mantu vai tās daļu ir tiesiska, pareiza, ekonomiska un efektīva, kā arī sniegt ieteikumus atklāto trūkumu novēršanai.

Valsts kontrole atbilstoši Valsts kontroles likumam:

- katru gadu sniedz Saeimai un Finanšu ministrijai atzinumu par finanšu ministra iesniegto saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un par pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli;
- katru gadu sniedz atzinumus par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu gada pārskatu sastādīšanas pareizību;
- iesniedz Saeimai un Ministru kabinetam ziņojumu par finanšu revīzijām tajās revidējamās vienībās, kurām sniegti Valsts kontroles atzinumi ar piezīmēm, negatīvi atzinumi vai atteikts sniegt atzinumu, par visām Valsts kontroles veiktajām lietderības revīzijām, kā arī par īpaši svarīgiem un nozīmīgiem konstatējumiem;
- ziņo valsts iestādēm par konstatējumiem, kas skar šo iestāžu darbību, kā arī tiesībsardzības iestādēm par revīzijā konstatētajiem tiesību normu pārkāpumiem;
- savas kompetences ietvaros sadarbojas ar Eiropas Savienības institūcijām un citām starptautiskām organizācijām vai institūcijām.

Valsts kontroles sastāvā ir valsts kontrolieris, Valsts kontroles padome, revīzijas departamenti un atbalsta struktūrvienības.

Valsts kontrolieri amatā ieceļ Saeima uz četriem gadiem. Valsts kontroles padomes locekļus pēc valsts kontroliera ieteikuma apstiprina Saeima uz četriem gadiem.

Valsts kontrolieris ir Valsts kontroles padomes priekšsēdētājs. Valsts kontrolieris ieceļ amatā Valsts kontroles revīzijas departamentu direktorus, revīzijas departamentu sektoru vadītājus, nosaka Valsts kontrolē lietojamos revīziju standartus atbilstoši Latvijas

Republikā atzītajiem starptautiskajiem standartiem, revīziju metodoloģiju un prasības revīziju kvalitātes kontrolei, kā arī atbild par iekšējās kontroles un iekšējā audita sistēmas izveidošanu.

Valsts kontroles padome apstiprina Valsts kontroles nolikumu un citus Valsts kontroles iekšējo darbību reglamentējošos normatīvos aktus, revīziju gada plānu un stratēģiskās attīstības plānu, lemj par revīziju jomu sadali starp departamentiem, kā arī par revīziju ziņojumiem, par kuriem nav pieņemts revīzijas departamenta lēmums.

Revīzijas departamentu direktori pārbauda un apstiprina revīziju rezultātus, revīziju ziņojumus un atzinumus.

Atbalsta struktūrvienību vadītāji nodrošina iestādes pamatfunkciju efektīvu veikšanu.

Valsts kontroles revidenti ir Valsts kontroles darbinieki, kas veic revīzijas un sagatavo revīzijas ziņojumus un atzinumus, sniedz ieteikumus, kas izriet no revīzijā konstatētā un secinātā, un nodrošina revīzijas ieteikumu ieviešanas uzraudzību.

2008.gada laikā Valsts kontroles struktūra pamatā nav mainījies. 2008.gadā tika pārskatītas Revīzijas, metodoloģijas, analīzes un attīstības departamenta funkcijas, izveidojot atsevišķu struktūrvienību informācijas sistēmu auditoriem. Informācijas sistēmu auditori piedalās revīzijās, izstrādā metodoloģiju informācijas sistēmu auditam un informācijas tehnoloģiju atbalsta rīku izmantošanai revīzijās, kā arī sniedz konsultācijas metodoloģijas izmantošanai praksē.

Valsts kontrolē 2008.gadā bija 197 štata vietas. Pārskata periodā beigās kopējais darbinieku skaits bija 191 darbinieks, tajā skaitā 153 revīzijas darbinieki un 38 atbalsta darbinieki.

2. Valsts kontroles darbība pārskata gadā

Valsts kontroles attīstības virzienus, mērķus un sasniedzamos rezultātus nosaka 2006.gadā apstiprinātais un 2007.gada decembrī aktualizētais Valsts kontroles Stratēģiskās attīstības plāns 2006.-2009.gadam. Stratēģiskās attīstības plāna mērķu un rezultātu sasniegšanai detalizētus izpildāmos uzdevumus, atbildīgos par uzdevumu izpildi un izpildes termiņus nosaka Stratēģiskās attīstības plāna ieviešanas pasākumu plāns.

2008.gadā Valsts kontrole revīziju darbu veica saskaņā ar Valsts kontroles padomes 2007.gada 10.decembra sēdē apstiprināto Valsts kontroles revīziju 2008.gada plānu. Valsts kontroles revīziju gada plānu sagatavo nākamajam kalendārajam gadam, iekļaujot tajā arī no iepriekšējā gada pārejošās revīzijas un revīzijas, kuras plānots uzsākt attiecīgajā kalendārajā gadā. Atbilstoši Valsts kontroles likumam Valsts kontrole pati nosaka revidējamo vienību, revīzijas laiku, veidu un uzdevumu.

Valsts kontroles atbalsta struktūrvienībām pārskata gadā veicamos uzdevumus noteica Valsts kontroles atbalsta struktūrvienību 2008.gada darba plāns, kas apstiprināts Valsts kontroles padomes 2007.gada 17.decembra sēdē.

Kopumā Valsts kontroles revidenti 2008.gadā pabeidza 61 revīziju, tai skaitā 29 finanšu revīzijas un 32 likumības revīzijas, savukārt sagatavoto revīzijas ziņojumu skaits ir ievērojami lielāks - 74, tai skaitā 31 ziņojums par finanšu revīzijām un 46 – par likumības revīzijām, jo Valsts kontrole veica atsevišķas liela apjoma revīzijas, kuru laikā tika sagatavoti ziņojumi vairākām revidējamām vienībām.

Veikto finanšu revīziju mērķis – pārbaudīt, vai ministriju un citu centrālo valsts iestāžu 2007.gada finanšu pārskati visos būtiskajos aspektos sniedz patiesu priekšstatu par iestādes finansiālo stāvokli uz 2007.gada 31.decembri un ir sagatavoti atbilstoši Latvijas Republikā spēkā esošo normatīvo aktu prasībām. Valsts kontrole kopumā izteica atzinumus par 27 ministriju un citu centrālo valsts iestāžu gada pārskatiem, tajā skaitā par 19 ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm Valsts kontrole sniedza atzinumus bez iebildēm, par

septiņām – atzinumus ar iebildēm, bet vienā gadījumā atteicās sniegt atzinumu.

Finanšu revīzijā par Latvijas Republikas 2007.gada pārskatu par valsts budžeta izpildi, pārbaudot, vai Latvijas Republikas 2007.gada pārskats par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem sniedz skaidru un patiesu priekšstatu atbilstoši „Likumam par budžetu un finanšu vadību” un likumam „Par valsts budžetu 2007.gadam”, konstatētas būtiskas nepilnības valsts un pašvaldību 2007.gada budžetu izpildē un jau trešo gadu pēc kārtas Valsts kontrole sniedza atzinumu ar iebildēm.

2008.gadā veiktajās likumības revīzijās revidenti atbilstoši Valsts kontroles noteiktajām prioritātēm pārbaudīja valsts un pašvaldību sniegto pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, nozaru politikas plānošanas dokumentos izvirzīto mērķu sasniegšanu, ieņēmumu administrēšanu un uzskaiti, kā arī valsts un pašvaldību institūciju likumīgu un efektīvu rīcību ar valsts un pašvaldību budžetu līdzekļiem un mantu.

2008.gada nogalē noslēdzās 18 mēnešus garais Pārejas programmas finansētais mērķsadarbības projekts „Eiropas Savienības un valsts budžeta līdzekļu aizsardzība”, kura ieviešana Valsts kontrolē notika sadarbībā ar Lielbritānijas Valsts kontroli. Projekts tika uzsākts 2007.gada maijā un tā mērķis bija stiprināt Valsts kontroles spējas sagatavot kvalitatīvu informāciju Saeimai un sabiedrībai par valsts budžeta un Eiropas Savienības līdzekļu izmantošanu.

Projekta ietvaros Valsts kontrolē ieviesta kvalitātes kontrole – izstrādāti darba procesu apraksti, sagatavota kvalitātes vadības rokasgrāmata, kā arī pilnveidota revīziju kvalitātes kontrole. Ar projekta ekspertu palīdzību pilnveidota apmācību sistēma Valsts kontrolē, izstrādājot mācību programmas dažādu līmeņu darbiniekiem un apmācot Valsts kontroles mācībaspēkus. Darbinieki papildinājuši zināšanas par risku noteikšanu revidējamās jomās, par revīzijas pieejas izvēli revidējot Eiropas Savienības līdzekļu izmantošanu un pilnveidota saimnieciskā gada pārskata par valsts budžeta un pašvaldību budžetu izpildi revīzijas pieeja.

Pārskata gadā pilnībā tika nodrošināta revīzijas darba plānošana un dokumentēšana *TeamMate* vidē, tādējādi uzlabojot revīzijas dokumentu vadības sistēmu. *TeamMate* darba laika uzskaites funkcionalitāte pielāgota Valsts kontroles prasībām, pilnībā aizvietojot līdz šim izmantoto darba laika uzskaites sistēmu *Excel* vidē. 2008.gadā uzsākta *TeamMate* moduļa revīzijas ieteikumu uzraudzībai ieviešanai, lai 2009.gadā nodrošinātu pāreju no revīzijas ieteikumu uzskaites un uzraudzības *Excel* vidē, to organizējot *TeamMate* vidē. Revīziju darbā plašāk tika izmantotas arī datu analizēšanas programmatūras *IDEA* iespējas, nodrošinot revīzijas pārbaūžu veikšanai liela apjoma informācijas pieejamību strukturizētā elektroniskā veidā.

Valsts kontroles darbības finansiālie rādītāji

Valsts kontroles budžetu 2008.gadā veidoja viena valsts budžeta programma – 01.00.00 „Valsts kontrole”.

Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2008.gadam” (ar grozījumiem) 2008.gadā Valsts kontroles kopējie plānotie izdevumi veidoja 4 834 763 LVL. Faktiskie izdevumi pārskata periodā veidoja 4 498 832 LVL, tajā skaitā:

- atalgojumi, valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, sociāla rakstura pabalsti un kompensācijas – 3 419 870 LVL apmērā;
- izdevumi, kas segti no ārvalstu finanšu palīdzības Eiropas Savienības finansētā projekta „Eiropas Savienības un valsts budžeta līdzekļu aizsardzība” ietvaros – 175 994 LVL apmērā;

- pārējie ar iestādes darbības nodrošināšanu saistītie uzturēšanas un kārtējie izdevumi – 782 617 LVL apmērā;
- izdevumi kapitālieguldījumiem – 120 351 LVL apmērā.

3. Valsts kontroles turpmākās darbības prioritātes

Revīziju darbā 2009.gadā par galvenajiem uzdevumiem izvirzītas revīziju jomas, kas ieguvušas aktualitāti kontekstā ar valstī notiekošajiem procesiem, ar mērķi sekmēt efektīvu publiskā sektora institūciju darbu, lietderīgu un racionālu valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu izlietojumu, kopumā veicinot nozaru politikās un valsts ekonomiskās stabilizācijas programmās noteikto mērķu un rezultātu sasniegšana. Īpašu uzmanību Valsts kontrole plāno pievērst finanšu ietekmes noteikšanai revīzijās, kur iespējams, aprēķinot valsts un pašvaldību budžeta institūciju ietaupījumu un/vai ieņēmumu pieaugumu.

Valsts kontrolei 2009.gadā ir deleģēta jauna atbildības joma – būt par vienu no galvenajiem partneriem parlamentārās uzraudzības īstenošanā pār Latvijas Republikai piešķirtā starptautiskā finanšu aizdevuma izlietojumu un Latvijas ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas procesu kopumā. Līdz ar to Valsts kontrole aktīvi iesaistās Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas darbā, izskatot veikto revīziju ziņojumus, konstatētos pārkāpumus un Valsts kontroles sniegto ieteikumu ieviešanas gaitu, kā arī komisijas sagatavotā ekonomikas stabilizācijas procesa uzraudzības plānā iekļauto pasākumu īstenošanā, izvērtējot ekonomikas stabilizācijas dokumentos noteikto uzdevumu izpildi un plānoto rezultātu sasniegšanu.

2009.gadā Valsts kontrole izstrādās jaunu darbības stratēģiju turpmākajiem četriem gadiem, kurā noteiks jaunus stratēģiskos mērķus, revīziju prioritātes, sasniedzamos rezultātus un rezultātu rādītājus un to sasniegšanai nepieciešamos resursus. Stratēģija tiks izstrādāta ņemot vērā valsts ekonomiskos procesus un attīstības virzienus, sabiedrības intereses, revīzijās gūto pieredzi un starptautisko organizāciju ieteikumus Valsts kontroles darbības pilnveidošanai.

2009. gada ____.martā

Valsts kontroliere

I.Sudraba